

ธรรมานุศาสตร์

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

มงคลที่ ๑๗ สงเคราะห์ญาติ อย่าทอดทิ้งกัน

เราไม่ได้อยู่ตามลำพังเพียงคนเดียว จำเป็นจะต้องเกี่ยวข้องกับคนรอบข้างด้วย ในสถานะของการเป็นมนุษย์นั้น ย่อมต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เหมือนน้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า หากต่างคนต่างมีความปรารถนาดีต่อกัน โลกย่อมจะร่มเย็น เป็นอยู่ด้วยสันติสุข ทุกคนจะรู้สึกอบอุ่นใจ มีความปลอดภัยในชีวิต ต้นไม้แต่ละต้นที่เกิดรวมกันเป็นป่าดง ย่อมช่วยปะทะป้องกันลมพายุให้แก่กันและกัน จึงยืนต้นอยู่ได้นาน ผิดจากต้นไม้ที่เกิดอยู่โดดเดี่ยว แม้จะเป็นไม้สูงใหญ่ก็ตาม แต่เมื่อต้องโต้พายุตามลำพัง ย่อมหักโค่นลงโดยง่าย คนที่มีญาติมิตรผู้เป็นที่รัก มีพวกพ้องบริวารอยู่พร้อมหน้าก็เช่นเดียวกัน เมื่อถึงคราวคับขัน หรือยามประสบกับมรสุมชีวิต ย่อมมีคนคอยช่วยเหลือ ผ่อนหนักให้เป็นเบาได้

คำว่า ญาติ หมายถึง บุคคลที่คุ้นเคย และไว้วางใจกันได้ ไม่ว่าจะเป็นญาติโดยสายโลหิต หรือด้วยความใกล้ชิดคุ้นเคย หากเราสามารถผูกใจญาติของเราได้ ด้วยการสงเคราะห์ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเสมอ ไม่ว่าเราจะตกทุกข์ได้ยากเพียงไร ญาติเหล่านี้จะคอยช่วยเหลือในภายหลัง และจะยินดียกย่องเกียรติยศใหญ่ ในยามที่เราต้องประสบกับมรสุมของชีวิต ดังเช่นญาติของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ชื่อ กาศกรรณิ ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทกันมาตั้งแต่ยังเล็ก เติบโตมาด้วยกัน และได้ศึกษาศิลปวิทยาในสำนักของอาจารย์เดียวกันอีกด้วย เมื่อกาลเวลาผ่านไป เหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันก็ได้บังเกิดขึ้น นายกาฬกรรณิประสบเคราะห์กรรม ซึ่งทำให้เขาต้องตกทุกข์ได้ยาก ไม่มีการงานใด ๆ เลี้ยงชีพ จึงไปหาท่านเศรษฐีเพื่อหวังความอนุเคราะห์จากเพื่อน ท่านเศรษฐีเห็นชะตากรรมของนายกาฬกรรณิแล้ว เกิดความกรุณา จึงปลอบใจให้คลายจากความทุกข์ แล้วแบ่งทรัพย์สมบัติให้ ตั้งแต่นั้นมา นายกาฬกรรณิก็อยู่ในความอุปการะของท่านเศรษฐีมาโดยตลอด เขาได้ช่วยทำกิจการงานทั้งหมดอย่างสุดความสามารถ แม้จะมีคนมาล้อเลียนเสมอ ๆ ว่า **ชื่อของเขาไม่เป็นมงคลเลย** บางครั้งคอยเยาะเย้ยถากถาง ประหนึ่งว่าตัวเขาเป็นคนรับใช้ กาศกรรณิก็ไม่เคยโกรธเคือง ยังคงวางตัวสงบเสถียร อดทนตลอดมา

แม้กระนั้นก็ตาม คนใกล้ชิดของท่านเศรษฐีมักปรารภให้ฟังว่า อย่าเลี้ยงนายกาฬกรรณิไว้เลย เพราะชื่อของเขาไม่เป็นมงคล และยังเป็นคนยากไร้ ไม่มีศักดิ์ศรีเสมอท่านเศรษฐี จะเลี้ยงคน ๆ นี้ไว้ทำไม ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีก็ไม่ได้สนใจ กลับตอบว่า บัณฑิตย่อมไม่ถือมงคลจากชื่อเสียงเรียงนาม เพียงแค่ชื่อที่ไม่เป็นมงคล ถึงกับจะให้ทอดทิ้งเพื่อนที่คบกันมาตั้งแต่เด็กนั้น เราทำไม่ได้ เป็นสิ่งที่ไม่สมควรอย่างยิ่ง

วันหนึ่ง ท่านเศรษฐีมีธุระจะต้องไปต่างอำเภอ จึงมอบหมายให้นายกาฬกรรณิดูแลบ้านแทน ข้าราชการไปต่างอำเภอของท่านเศรษฐี รู้ไปถึงหูของพวกโจร จึงปรึกษากันว่า ช่วงที่ท่านเศรษฐี

ไปต่างอำเภอนั้น คงจะไม่มีใครดูแลบ้าน เพราะฉะนั้น พวกเราจะไปปล้นบ้านของท่าน ครั้นตกลางคืน พวกโจรพากัน ถืออาวุธครบมือ ไปล้อมบ้านท่านไว้ คืบนั้น นายกาฬกรรณิคอยเฝ้าดูแลบ้านเป็นอย่างดี เขาเตรียมความพร้อมไว้ตั้งแต่แรกแล้วว่า ในช่วงที่ท่านเศรษฐีไม่อยู่บ้าน อาจมีพวกโจรฉวยโอกาสมาปล้นบ้านได้ จึงได้นั่งเฝ้าดูแลเหตุการณ์ตลอด ไม่ยอมนอนทั้งคืน ครั้นรู้ว่ามิโจรมา เขารีบปลุกทุกคนในบ้านให้ตื่น ให้เป่าสังข์ ตีกลอง ทำเสมือนกับมีมหรสพโรงใหญ่ ทั้งบ้านจึงมีแต่เสียงสนั่น ครั้นครบตลอดเวลา พวกโจรได้ยินเสียงนั้นก็ตกใจ คิดว่า ที่ได้ยินข่าวว่า ท่านเศรษฐีไม่อยู่นั้น เป็นแค่ข่าวลือ ไม่เป็นความจริงเลย ต่างพากันทิ้งอาวุธในมือตรงนั้นเอง และรีบหนีไปทั้งหมด

เช้าวันรุ่งขึ้น เมื่อคนในบ้านเห็นอาวุธที่พวกโจรทิ้งไว้ ต่างเกิดความสังเวชใจว่า หากเมื่อคืน ไม่มีนายกาฬกรรณิ คอยตรวจบ้านเช่นนี้แล้ว พวกโจรคงปล้นบ้านไปหมดแล้วเป็นแน่ แต่เพราะมีเขาอยู่ด้วย ทำให้ท่านเศรษฐี รวมทั้งพวกตนไม่ต้องถึงกาลวิบัติ ต่างรู้สึกชื่นชม พากันกล่าวสรรเสริญยกย่อง นายกาฬกรรณิไม่ขาดปากทีเดียว

เมื่อท่านเศรษฐีกลับมารู้เรื่องราวทั้งหมด จึงได้พูดกับคนในบ้านว่า ถ้าหากวันนั้น เราไล่ นายกาฬกรรณิไปตามที่พวกเธอบอก วันนี้เราคงจะไม่มีทรัพย์สินเหลืออยู่เลย แต่เพราะมีเขา พวกเราจึงยังอยู่เป็นปกติสุขได้ ท่านเศรษฐีมอบทรัพย์สมบัติให้นายกาฬกรรณิมากยิ่งขึ้นไปอีก ตั้งแต่นั้นมา ก็ไม่มีใครกล้ากล่าวเยาะเย้ยถากถางนายกาฬกรรณิอีกเลย

เราจะเห็นว่า เพราะการสงเคราะห์เกื้อกูลญาติมิตร ที่ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีได้ทำไว้ จึงทำให้ตระกูลของท่านมั่นคงอยู่ได้ ทรัพย์สมบัติไม่ต้องถูกพวกโจรทำลายไป ฉะนั้น เราจึงต้องให้ความสำคัญกับการสงเคราะห์ ช่วยเหลือจุนเจือหมู่ญาติอย่างเต็มกำลังความสามารถ เพราะทำให้ตระกูลของเราเจริญรุ่งเรืองได้นาน เปรียบเหมือนพระจันทร์ข้างขึ้น ที่มีแต่สว่างขึ้น ทุก ๆ วันจนเต็มดวง หากเราไม่มีญาติมิตร ไม่มีพวกพ้องบริวาร ความสะดวดย่อมไม่มี จะทำอะไรก็ติดขัด แต่หากเรามีญาติมิตร มีพวกพ้องบริวารแล้ว ความสะดวดย่อมจะมีตามมา เพราะได้รับการสนับสนุนดูแลจากญาติทั้งหลาย

กัลยาณมิตร คือ ผู้ที่จะหยิบยื่นสิ่งที่ดีที่สุดให้แก่มวลมนุษยชาติ ด้วยการนำพาชาวโลกให้เข้ามาสู่เส้นทางแห่งการเข้าถึงธรรมะ เมื่อนั้น มวลมนุษย์ย่อมมีความสุขอย่างแท้จริง ทุกคนจะมองกันด้วยความเป็นเพื่อนเป็นญาติ เป็นเพื่อน คือ เพื่อนร่วมทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกัน เสมอเหมือนกันหมด จะมองกันฉันญาติว่า ทุกคนในโลกนี้ประดุจครอบครัวเดียวกัน เหมือนพี่เหมือนน้อง ความคิดที่จะเบียดเบียนกัน หรือความเห็นแก่ตัวต่าง ๆ ก็จะหมดสิ้นไป

เอกสารประกอบบทความ :

พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ฉบับมหาจุฬาราชวิทยาลัย กาฬกัณณิชาดก เล่ม ๕๖ หน้า ๒๘๓

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
คณอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ